

PREGÓ DE SANT MAGÍ 2013

Blanca Cuñé

Directora de l'Institut Antoni Torroja

Bona nit,

Vull començar agraint la decisió de l'Associació d'Amics de Sant Magí, per voler celebrar amb l'Institut Antoni Torroja els 50 anys d'activitat educativa, i que fóssim presents en aquesta celebració anual. La celebració de cinquanta anys de qualsevol efemèride és una fita important, i més quan parlem d'un servei públic com és el cas, on al llarg dels anys s'ha anat consolidant amb una trajectòria de bons resultats avalats per moltes promocions d'alumnes i amb el compromís de professors i pares, de cada moment. Val la pena tenir la possibilitat de celebrar-ho aquesta nit i amb tots vostès.

Al llarg del curs passat vam estar fent activitats de tot tipus per apropar l'Institut a la població en general. Vam tenir conferencians com el periodista Lluís Foix, el sociòleg Salvador Cardús, el catedràtic d'Història de la UB Joaquim Prats. Vam preparar activitats pensant en la comunitat educativa actual (*flash-mob*), però també pensant en tota la població (*Els estudiants de Cervera* de Serafí Pitarra). Esperem que el llibre i l'exposició que

estem preparant també interessin a tots. A l'igual que l'Associació d'Amics de Sant Magí, ens agrada pensar i fer activitats dirigides a tots. I també és veritat que ens agradaria tenir el ressò que tenen els actes del vostre Barri. Fa goig de veure la plaça tan plena, a la vegada que és una major responsabilitat a l'hora de dirigir-vos aquestes paraules.

Qualsevol referència que es faci de l'Institut va lligada a l'edifici de la Universitat i a la seva restauració, tant en els seus inicis com en l'actualitat.

Si repassem breument els orígens, hem de tirar enrere, fins la dècada de 1950. Els polítics locals estaven molt preocupats pel lamentable estat en què es trobava la Universitat. Si bé és cert que en aquells anys ja hi havia activitats habituals, com per exemple les classes de la Mútua a la torre on hi ha actualment la UNED, en general l'edifici estava malmès. Durant la Guerra Civil va tenir diferents usos, i fins a finals de la dècada de 1940 va ser quarter d'un destacament militar. Però no hi havia cap interès o no es va fer cap acció per mantenir l'edifici.

Era necessari prendre mesures serioses i començar a actuar, per posar fre a la degradació i l'estat de ruïna que presentava algun indret, però la realitat econòmica de les administracions i, sobretot, la local no podia implicar-se en un projecte que, sens dubte, havia de resultar molt costós.

Des de Cervera és van fer les gestions per crear el Patronat de la Universitat (1962), on, a més dels representants de la ciutat, hi havia autoritats provincials, religioses (com ara el bisbe de Solsona), ceriverins il·lustres (com el Sr. Duran i Sanpere) i un personatge que va ser clau: el rector de la Universitat de Barcelona, que llavors era el Doctor Antoni Torroja.

Des de la primera reunió, els assistents van considerar vergonyós l'estat de l'edifici, algú va definir-ho com "una simfonia de misèries". Però totes les administracions que representaven tenien dificultats econòmiques per poder fer front a les despeses que generarien les obres. Era necessari que algú es fes responsable dels costos que generaria la rehabilitació. I va ser en aquest punt que l'empenta més decidida va ser per part del doctor Torroja.

L'oportunitat de solucionar el problema va venir quan es va voler resoldre una altra mancança important a la ciutat i era la creació d'un institut. El joves de Cervera no tenien un institut de Batxillerat per seguir els seus estudis. Fins llavors els nois i noies assistien a classes a la Mútua o a la Sagrada Família i al juny es traslladaven a fer els exàmens lliures a Lleida. Els que podien, i eren una minoria, anaven interns fora de Cervera.

Aconseguir que el Ministeri d'Ensenyament acceptés la idea de

crear un institut va significar que l'estat, n'assumiria la restauració integral. Se'n garantia, d'aquesta manera la restauració i la rehabilitació, recuperant els usos per als quals va ser projectada segles enrere: la formació dels joves.

A principis dels anys 60 a la província de Lleida només hi havia instituts a Lleida, Balaguer i la Seu d'Urgell. Per als joves de Cervera i la Segarra, tenir l'institut a la ciutat va significar tenir l'oportunitat d'accedir als estudis reglats que els permetrien anar a la Universitat. Avui en dia es parla de l'educació com a cohesionadora i la formació com a oportunitat d'ascens social. Bé, aquests conceptes ja van ser realitat tan bon punt es va normalitzar l'ensenyament mitjà i des de casa mateix.

Les classes van començar el 17 d'octubre de 1963. I van ser uns 50 nens de Cervera, era un "*Centro de enseñanza media y profesional, instituto laboral Antonio Torroja*" S'impartia la modalitat "*agrícola y ganadera, especialidad avicultura*". El curs següent (64-65) van iniciar les classes les nenes, que van fer la modalitat "*Administrativa*". Encara que en el mateix edifici nens i nenes no compartíem espai, passàvem per escales diferents per anar a aules separades i, fins i tot, l'esbarjo també era en patis diferents. Tots anàvem perfectament uniformats, pantaló gris per als nois i faldilla del mateix color per a les noies, jersei blau marí i brusa i camisa blanca i l'escut al braç, que si no el portàvem ens podien arribar a treure un punt del carnet que ens donaven a començament de curs.

L'institut va arribar a tenir 500 alumnes

oficials i, a més a més, hi havia la matrícula d'alumnes lliures. Hi va haver cursos que van ser fins a 800, molts joves d'altres indrets venien a examinar-se. A poc a poc es consolidava i l'institut, i, alhora també, la restauració de l'edifici: ja que la convivència d'obres i classes va durar molts anys, en realitat encara convivim. A Cervera van arribar molts alumnes que hi residien tota la setmana. Els col·legis menors de la Sagrada Família, per a les noies i la dels pares claretians per als nois, van ser els llocs on es van allotjar durant anys els alumnes de fora.

En aquests 50 anys s'han succeït set lleis que han reglamentat el sistema educatiu. S'anava adaptant l'ensenyament als canvis socials i polítics que es produïen al país. La darrera, la llei Wert, ha aconseguit que tothom estigui d'acord en una cosa, no és la llei que necessita l'ensenyament del segle XXI! Endemés, hi ha una càrrega política que posa sobre paper el que va dir el ministre quan defensava la llei a les Corts, ho recorden allò d'espanyolitzar els nens catalans? No caldria fer un pacte nacional per a l'educació i resoldre els problemes reals per sobre d'ideologies?

Com deia, aquest diferents plans d'estudis van requerir, en cada moment, unes instal·lacions específiques (laboratoris, tallers...). Es va anar adaptant l'edifici i també el claustre de professors, a una realitat canviant i a uns alumnes que evolucionaven ràpidament. Els primers anys, els estudis de secundària (Batxillerat o FP) eren voluntaris, molts dels matriculats no acabaven el batxillerat superior. Va ser més endavant que l'obligatorietat va arribar a secundària.

Blanca Cuñé. Foto de Gómez Grau.

El transport escolar diari va substituir l'estada dels joves a les residències.

L'educació ha evolucionat molt en aquests anys. Estem parlant d'un servei públic, darrerament molt qüestionat, pels resultats, les proves Pisa, les avaluacions diagnòstiques a 3r i 4rt d'ESO, els rànquings dels països amb millors posicions... Malgrat tot, jo puc parlar del nostre institut i dir que els professionals que hi estem implicats el que fem és treballar en la formació dels alumnes, i amb la voluntat de millorar tant com es pugui la qualitat del servei. Som un institut de batxillerat, ho hem estat sempre i el nostre objectiu és que els nois i noies estiguin preparats per accedir a la Universitat amb una bona formació acadèmica. Utilitzant els recursos que

tenim al nostre abast.

A part dels recursos materials, que hi han estat fins al moment, hi ha un aspecte que crec que també és molt important, i no és quantificable, i és la formació de persones. Entenem que l'ensenyament, a més de coneixements, és la transmissió d'actituds i valors, és estar amb els alumnes, acompanyar-los en el procés educatiu, i moltes vegades donant-los suport en les moltes dificultats que troben fins que arribin al moment en què tenen autonomia suficient. Tenint sempre present aquesta vessant humana, des de l'institut volem que complementi la tasca feta des de les famílies, que són els autèntics educadors dels seus fills i amb

els quals cal treballar plegats.

En nom de tota la comunitat educativa de l'Institut Antoni Torroja els vull convidar a la festa de retrobament que farem la tarda de dia 5 d'octubre. Ens agradaria que fos, igual que l'acte d'avui, una trobada d'amics, amb records comuns i evocadors. Els anys d'institut són els anys de començar a viure d'una manera conscient. Són anys on es fan els bons amics, moltes vegades els que ens acompanyaran sempre. Els estudis són tan importants com les vivències. Cal que ho gaudim!

Moltes gràcies doncs per la oportunitat i el reconeixement que ens heu fet i que ens puguem veure tots a l'octubre.